

فصل اول: حقوق از نظر اسلام

۱۹	معنا و مفهوم «حق»
۲۰	ارتباط متقابل «حق» و «تکلیف»
۲۱	اقسام حقوق و تکالیف انسان
۲۲	۱. حقوق نفس
۲۴	۲. حقوق خالق هستی
۲۷	۳. حقوق مخلوقات
۲۸	الف. حق طبیعت و محیط زیست
۳۰	ب. حق حیوانات
۳۳	ج. حق مردم

فصل دوم: جایگاه حق الناس در تعالیم قرآن و عترت

۴۱	عواقب تضییع حق مردم
۴۱	الف. عواقب اخروی
۴۵	ب. عواقب دنیوی
۴۹	اهمیت حق مردم در سیره معصومین <small>علیهم السلام</small>
۴۹	حساسیت پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small> نسبت به حراست از حق مردم
۵۰	عاریه گرفتن اموال بیت المال و برخورد شدید امیرالمؤمنین <small>علیه السلام</small>
۵۰	شهادت در رکاب پیامبر <small>صلی الله علیه و آله</small> ، پس از رد امانت
۵۱	شرط امام حسین <small>علیه السلام</small> برای پیکار در رکاب ایشان
۵۲	اجازه امام صادق <small>علیه السلام</small> برای خدشه ناجیز
۵۳	برخورد علمای ربانی با حق الناس

فصل سوّم: تقسیمات حقّ النَّاس

۵۹	تقسیم اوّل: حقّ النَّاس به اعتبار ارتباطات انسانی
۵۹	حقّ النَّاس فردی
۶۰	حقّ تقدّم افراد بر یکدیگر
۶۲	حقّ النَّاس خانوادگی
۶۴	حقّ النَّاس اجتماعی
۶۵	حقّ حیات جسمی و معنوی افراد اجتماع
۶۶	حقّ نظارت ملیّ
۶۷	حقّ فقیر
۶۹	حقّ یتیم
۷۱	تقسیم دوّم: حقّ النَّاس به اعتبار جنس و سنّ افراد
۷۲	تقسیم سوّم: حقّ النَّاس به اعتبار دین و مذهب افراد
۷۲	حقّ شیعیان
۷۴	حقّ سایر مسلمانان
۷۶	حقّ غیر مسلمانان
۷۹	تقسیم چهارم: حقّ النَّاس به اعتبار تعلیم و تعلّم
۷۹	حقّ انبیاء و اوصیای ایشان، هادیان بشریت
۸۰	حقّ عالم و دانشمند
۸۱	حقّ متعلّم و شاگرد
۸۲	تقسیم پنجم: حقّ النَّاس به اعتبار نوع معاشرت افراد با یکدیگر
۸۲	حقّ معاشر، همنشین، رفیق و شریک
۸۳	حقّ همسایه
۸۴	حقّ خویشاوند

۸۵	تقسیم ششم: حقّ النَّاس به اعتبار جایگاه اجتماعی افراد
۸۶	حقّ خادم و مخدوم
۸۷	حقّ کارگر و کارفرما
۸۸	حقّ اسیر و زندانی
۸۹	الف. تأمین آب، غذا و نیازهای اوّلیه
۹۰	ب. برخورد همراه با رأفت و رحمت
۹۳	ج. خودداری از شکنجه، تعذیب و تهدید
۹۵	حرمت کلی شکنجه و کتک
۹۶	تقسیم هفتم: حقّ النَّاس به اعتبار جنس حق
۹۸	تقسیم هشتم: حقّ النَّاس به اعتبار سیاست
۹۸	حقوق متقابل حاکمان و مردم
۹۹	برخی از مصادیق حقوق مردم در حکومت اسلامی
۹۹	۱. حقّ برخورداری از رفاه مادی و آسایش
۱۰۰	۲. حقّ داشتن محیطی سالم برای نیل به سعادت اخروی
۱۰۱	۳. حقّ برخورداری از امنیت
۱۰۳	۴. حقّ برخورداری از جامعه عدالت گستر
۱۰۶	۵. حقّ آزادی
۱۱۰	۶. حقّ تحصیل دانش و رشد بینش و آگاهی
۱۱۰	۷. حقّ مشورت و مشارکت در اداره حکومت
۱۱۲	۸. حقّ نظارت بر زمامداران و انتقاد از آنان
۱۱۳	۹. حقّ برخورداری از نظم و انتظام اجتماعی
۱۱۶	۱۰. حقّ ارتباط با حفظ احترام، عزّت و کرامت

فصل چهارم: مراتب حقّ النَّاس

۱۲۴

مرتبه اوّل: حقّ تکریم و خوش رفتاری

۱۲۷

مرتبه دوّم: حقّ خدمت و یاری

۱۳۱	مرتبه سوّم: حق دفاع و نجات
۱۳۶	مرتبه چهارم: حقّ منع ظلم و آزار
۱۳۹	نگاهی کوتاه به مسأله سوء استفاده از حق
۱۳۹	سخنی پیرامون قاعده «لا ضرر»
۱۴۳	مذمت سوء نیت در استفاده از حق
۱۴۴	حرمت اضرار دیگران، حتی بدون سوء نیت
۱۴۵	قانون «عدل و انصاف»، حلال مشکلات

فصل پنجم: انواع حقّ الناس

۱۵۳	نوع اول: حقّ الناس مالی
۱۵۳	مالکیت فردی از نظر اسلام
۱۵۵	مال حرام و تبعات سوء آن
۱۵۷	معنای «شحت» در قرآن کریم
۱۶۱	برخی از مصادیق حقّ الناس مالی
۱۶۱	۱. سرقت از اموال مردم
۱۶۴	۲. سرقت از بیت المال و اموال عمومی
۱۶۶	حراست از بیت المال در صدر اسلام
۱۶۹	۳. سرقت در شغل و کوتاهی در انجام وظیفه
۱۷۱	۴. ارائه محصول بدون کیفیت (سرهم بندی)
۱۷۴	محکم کاری در معاملات
۱۷۶	نکوهش سهل انگاری در ازدواج
۱۷۷	۵. کم فروشی
۱۷۹	کم فروشی در کسب
۱۸۰	کم فروشی در افراد حقوق بگیر
۱۸۱	کم فروشی در ایفای وظایف خانوادگی

- ۱۸۳ . ۶. غش در معامله
- ۱۸۵ برخی از تبعات غش در معامله
- ۱۸۸ نكوهش كلی فریب
- ۱۹۰ معنای «سلام علیکم»
- ۱۹۱ . ۷. گران فروشی
- ۱۹۴ پرهیز اهل بیت علیهم السلام از مال حاصل از گران فروشی
- ۱۹۵ . ۸. احتکار
- ۱۹۷ برخورد قاطع اهل بیت علیهم السلام با محتکرین
- ۱۹۸ چند حکایت آموزنده راجع به احتکار
- ۱۹۹ . ۹. غصب
- ۲۰۱ برخی از آثار وضعی غصب
- ۲۰۲ انواع غصب
- ۲۰۲ الف. غصب عین ملک
- ۲۰۵ ب. خرید مال با پول غصبی
- ۲۰۶ ج. غصب ارث و میراث
- ۲۰۷ د. اشراف
- ۲۰۹ هـ. غصب املاک با تمسک به مقررات دولتی
- ۲۱۱ . ۱۰. خیانت در امانت
- ۲۱۲ الف. خیانت در اموال مردم
- ۲۱۴ ب. خیانت در سرمایه های ملی
- ۲۱۷ . ۱۱. پارتی بازی و دریافت رشوه
- ۲۱۹ برخورد عملی امیرالمؤمنین علیه السلام با رشوه
- ۲۲۰ دو حکایت از انزجار علمای ربانی نسبت به رشوه و پارتی بازی
- ۲۲۱ . ۱۲. رباخواری
- ۲۲۲ ربا، جنگ با خدا، یا جنگ خدا با بنده؟
- ۲۲۳ تجسّم عمل ربا در قیامت

۲۲۵	ربا، عامل بی برکتی؛ قرض الحسنه، سبب جلب برکت
۲۲۷	تجمل‌گرایی، زمینه‌ساز رباخواری
۲۲۸	نکوهش قرض و بدهکاری در روایات
۲۲۹	رباخواری، با تمسک به حیل‌های شرعی
۲۳۲	نوع دوم: حق الناس ابرویی
۲۳۵	برخی از مصادیق حق الناس ابرویی
۲۳۵	۱. غیبت
۲۴۱	۲. تهمت
۲۴۳	۳. شایعه‌پراکنی
۲۴۷	۴. فتنه‌گری
۲۵۰	۵. اهانت
۲۵۵	۶. سرزنش
۲۵۹	۷. عیب‌جویی
۲۶۲	۸. افشای اسرار
۲۶۵	۹. تعرض به حریم خانوادگی
۲۶۷	۱۰. بی‌تفاوتی نسبت به آبروریزی
۲۷۰	نوع سوم: حق الناس فرهنگی
۲۷۰	برخی از مصادیق حق الناس فرهنگی
۲۷۰	۱. ایجاد انحراف در فرهنگ دینی
۲۷۲	۲. ایجاد انحراف در فرهنگ عمومی
۲۷۴	۳. اتلاف وقت مردم
۲۷۷	۴. سرقت علمی، ادبی یا هنری
۲۷۹	۵. تصرف در محصولات فرهنگی
۲۸۲	۶. سلب آرامش مردم
۲۸۳	۷. سدّ معبر
۲۸۶	۸. تخلف از قوانین، مقررات و قراردادها

فصل ششم: توبه و جبران تضییع حقوق

۲۹۴	ناامیدی از آموزش الهی، ممنوع
۲۹۶	مراحل توبه
۳۰۱	نحوه توبه از تضییع حقوق
۳۰۱	۱. توبه از حق الناس
۳۰۳	راهکارهای جبران انواع حق الناس
۳۰۳	الف. جبران حق الناس مالی
۳۰۵	ب. جبران حق الناس آبرویی
۳۰۶	ج. جبران سایر انواع حق الناس
۳۰۶	جبران حقوق مردم، با پرداخت رد مظالم
۳۰۸	عفو و بخشش، راهی برای آموزش حق الناس
۳۱۲	۲. توبه از حق الله
۳۱۴	راهکارهای جبران حق الله
۳۱۵	تأثیر توشل و شفاعت، در آموزش بندگان
۳۱۶	الف. توشل
۳۱۷	ب. شفاعت

فهرست‌ها

۳۲۳	فهرست آیات
۳۳۱	فهرست روایات
۳۳۹	فهرست اعلام
۳۴۵	منابع و مأخذ